

Секція: бухгалтерський, управлінський облік і аудит

Середенко Ю. О.

студентка

Криворізький економічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

м. Кривий Ріг, Україна

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Автоматизація аудиту в Україні набуває важливого значення в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій, адже використання вдало підбраного програмного забезпечення дозволяє значно скоротити час на проведення аудиту, а також підвищити якість аудиторської перевірки.

На світовому ринку представлені програмні засоби різних типів, що використовуються у роботі аудиторів, які можна поділити на дві великі групи: пакети прикладних програм загального і проблемно - орієнтованого призначення, а також програми автоматизації управління аудитором.

На сьогодні аудиторські фірми розробили і використовують спеціальні інформаційні системи, орієнтовані на внутрішню регламентацію аудиторської діяльності із застосуванням внутрішньофірмових стандартів. Прикладами таких програм є системи провідних аудиторських фірм, таких як KPMG, яка використовує програму Vector 6, Pricewaterhouse Coopers із системою My Client та Deloitte & Touche, спеціальною інформаційною системою якої є Audit System/2, що поєднує можливості текстового і табличного редакторів і програми для складання оборотно-сальдової відомості. Вона призначена для полегшення комплексної підготовки робочої документації і звітності та проведення їх консолідації [2].

Недостатня автоматизація аудиторської діяльності в Україні значно знижує конкурентоспроможність вітчизняних аудиторських фірм порівняно із зарубіжними транснаціональними компаніями, і стримує подальший розвиток вітчизняного аудиту.

Серед спеціалізованого аудиторського програмного забезпечення можна назвати лише п'ять програмних продуктів, а саме: програмний продукт «Асистент Аудитора» (розробник фірма «Сервіс-аудит»), програмний продукт «Помощник аудитора» (фірма «Гольдберг-аудит»), програмний продукт Abacus Professional, програмний комплекс «ЕкспрессАудит: ПРОФ» та програмний продукт «IT Audit: Аудитор» (КСБ «Мастер-Софт») [1]. Поширеним в аудиторській практиці є також використання адаптованих до вимог вітчизняних аудиторських компаній версії таких російських програмних комплексів, як: «AuditXP», «Комплекс Аудит».

На сьогоднішній день на ринку аудиторського програмного забезпечення України відсутні вітчизняні розробки, що здатні автоматизувати процес аудиту.

Необхідність у розробці програмного забезпечення аудиторської діяльності зумовлюється сучасними вимогами середовища контролю та підтверджується спробами окремих аудиторських фірм розробити спеціалізовані інформаційні системи, орієнтовані на внутрішню регламентацію аудиторської діяльності із застосуванням внутрішньофірмових стандартів.

Процес створення спеціалізованого програмного забезпечення для аудиторів ускладнюється специфікою аудиторської діяльності, до якої належить значний спектр підприємств, з якими мусять працювати аудитори. При цьому всі підприємства відрізняються між собою за сферою діяльності, специфікою, характером та обсягами діяльності. Однак набагато важливіше є те, що всі підприємства, які перевіряються,

відрізняються за формою ведення бухгалтерського обліку, характером технологій, застосовуваних для обробки інформації (ручна, частково автоматизована, автоматизована), типом програмного забезпечення, за допомогою якого автоматизуються процеси збору, реєстрації, обробки та зберігання інформації. Широкий спектр різноманітного програмного забезпечення, за допомогою якого автоматизуються інформаційні та управлінські процеси на підприємстві, що перевіряється, ускладнює створення спеціалізованого програмного забезпечення, призначеного для комплексної автоматизації аудиторських перевірок.

Таким чином, на сьогоднішній день в Україні існують такі проблеми на шляху впровадження використання комп'ютерних інформаційних технологій в аудиті як:

- відсутність на ринку інформаційних технологій України вітчизняних програмних продуктів для аудиторської діяльності;
- різна галузева спеціалізація клієнтів аудиторських фірм, що в умовах постійних змін в законодавстві не дозволяє зробити деталізоване налаштування спеціалізованих систем на «всі випадки життя»;
- застосування підприємствами, що підлягають аудиту, різноманітного програмного забезпечення;
- ризики, пов'язані з використанням комп'ютерних систем обробки даних, можуть бути значними, при цьому ймовірність неправильної обробки даних чи втрати частини інформації стає реальною загрозою правильності аудиторського висновку;
- специфіка аудиторської діяльності обумовлює неможливість повної формалізації процесу аудиту та формування професійного висновку. Аудит фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами аудиту багато в чому має за основу так зване «професійне судження» аудитора, яке ґрунтується на його досвіді та інтуїції. Бездумна комп'ютеризація

аудиту при цьому може призвести до такої його автоматизації, яка потягне за собою ряд помилок при проведенні аудиту [3].

Проблема автоматизації аудиту в Україні потребує невідкладного вирішення, оскільки розробка програмного забезпечення з аудиту сприятиме зменшенню завантаженості аудитора по документообігу, а також дасть змогу розробити сучасну клієнтську базу, яка у разі необхідності зможе видавати інформацію того чи іншого клієнта [6].

Зважаючи на вище наведені проблемні питання, на сьогодні існують такі напрямки впровадження автоматизації аудиторської діяльності в Україні:

- дослідження можливих аудиторських ризиків, пов'язаних з використанням програмного забезпечення для того, щоб зменшити їх вплив на кінцевий результат аудиту;

- підвищення поінформованості серед аудиторів щодо автоматизованих систем аудиту, які дозволять підвищувати якість їх роботи та зменшити час на виконання аудиторської перевірки;

- дослідження потреб замовників аудиту з метою удосконалення можливостей програмних продуктів при їх розробці або ж налагодження зарубіжних програмних аналогів [5].

Автоматизація аудиторської діяльності повинна передбачати розробку та впровадження в аудиторську практику таких програмних продуктів, які б забезпечували автоматизацію виконання завдань з надання впевненості щодо різних предметів перевірки та супутніх послуг згідно МСА та включали в себе можливості експертних систем [4].

Отже, використання сучасних інформаційних систем в процесі аудиторської діяльності дозволить якісно спланувати роботу, враховуючи специфіку діяльності підприємства, що перевіряється, дасть можливість підвищити оперативність контролю та якість проведення аудиторської перевірки загалом.

Література

1. Гаденко А. Д. Проблеми автоматизації аудиту [Електронний ресурс] / А. Д.Гаденко. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68196.doc.htm
2. Івахненко С. В. Автоматизація аудиту в Україні та світі: підходи і програмне забезпечення / С. В. Івахненко. // Аудитор України. – 2010. – №3. – С. 21.
3. Івахненко С. В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології / С. В. Івахненко. – К: Знання, 2010. – 286 с.
4. Подольський В.І. Комп'ютерні інформаційні системи в аудиті / Подольський В.І.. – К. : Кондор, 2008. – 159 с
5. Пономарьова Н. А. Проблеми автоматизації аудиторської діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Н. А. Пономарьова, Ю. В. Якимець. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>
6. Столярчук О. В. Актуальні проблеми аудиторської діяльності в Україні та шляхи їх вирішення / О. В. Столярчук. // Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2014. – №1. – С. 256–258